

Fakta-ark om bæredygtighed

Bioøkonomi rummer store potentialer for at nedbringe klimabelastningen, sikre et bedre miljø, skabe nye job og ny værditilvækst. Panelet ser derfor udviklingen af bioøkonomien som en vigtig del af løsningen på de store udfordringer, vi står overfor med pres på naturressourcerne og kraftig befolkningsvækst (herunder øget middelklasse).

Det Nationale Bioøkonomipanel betragter det som afgørende at accelerere udviklingen af bioøkonomien og sikre, at også udviklingen af nye værdikæder indenfor bioøkonomien sker under hensyntagen til miljø- og klimamæssige, sociale og økonomiske aspekter. Der er enighed om, at processen mod bæredygtighed er kontinuerlig, og at samarbejde på tværs af virksomheder, sektorer, myndigheder og civilsamfund er afgørende. Bæredygtighed handler om det lange sigt – om at efterlade sunde økosystemer, samt sociale og økonomiske vilkår på et niveau, hvor de fremtidige generationer har mindst samme muligheder som de nuværende.

Miljø og klimamæssige aspekter

Miljømæssig bæredygtighed handler om at opfylde nutidige og fremtidige generationers behov for ressourcer og tjenester og uden at skade de økosystemer, der genererer dem. Produktionen af biomasse (uanset om det er fra landjord eller havene) skal ske på miljø- og klimamæssig forsvarlig vis, også i en situation hvor efterspørgslen efter biomasse forventes at stige. Dette kan blandt andet inkludere et fokus på følgende opmærksomhedspunkter (ikke prioriterede):

- Ressourceeffektivitet igennem processen og ift. anvendelse
- Drivhusgasemissioner
- Biodiversitet
- Betydning af fjernelse af biomasse for jordens kvalitet
- Betydning af fjernelse af biomasse for økosystemers miljøbeskyttende funktioner
- Pesticidforbrug
- Skadelige kemikalier
- Næringsstofudledninger til vandmiljøet m.m.
- Vandforbrug
- Direkte effekter af ændret arealanvendelse til biomasseproduktion
- Indirekte effekter af ændret arealanvendelse (iLUC)
- Luftkvalitet
- Landskabshensyn
- Rekreative hensyn

Sociale aspekter

De sociale aspekter af bæredygtighed handler om det omfang sociale værdier, sociale identiteter, sociale forhold og netværk samt sociale institutioner kan fortsætte ud i fremtiden. Bioøkonomi rummer eksempelvis mulighed for at skabe beskæftigelsesmuligheder i landdistrikterne, idet en stor del af biomassen produceres her.

Derudover kan følgende opmærksomhedspunkter være relevante at forholde sig til:

- Beskæftigelse
- Lige muligheder for uddannelse og efteruddannelse
- Arbejdstagerrettigheder (ILO konvention m.m.); herunder organisering, retten til at føre kollektive forhandlinger, tvungen arbejdskraft, børnearbejde, diskrimination.
- Menneskerettigheder (The Universal Declaration of Human Rights)
- Arbejdsforhold (sikkerhed og sundhed (arbejds miljø), træning og undervisning, fair & lige aflønning af mænd og kvinder m.m.)
- Lokalbefolkningens landrettigheder
- Oprindelige folks rettigheder
- Lokal kapacitetsopbygning, involvering og inddragelse (social dialog)
- Sundhed, herunder forbrugersundhed og -sikkerhed
- Transparens

Økonomiske aspekter

Den økonomiske bæredygtighed handler om en udnyttelse af ressourcerne i dag, som muliggør mindst samme reelle indkomster i fremtiden, og er afgørende for udviklingen af nye værdikæder. Det er essentielt med økonomisk bæredygtighed på både kort og langt sigt. Opmærksomhedspunkter for økonomisk bæredygtighed kan derfor være:

- Økonomisk rentabilitet for alle led i værdikæden (sunde drifts- og virksomheds-business cases)
- Jobskabelse
- Samfundsøkonomi
- Eksportpotentiale
- Global efterspørgsel/markedstræk
- Produktivitet og værditilvækst
- Vækstpotentiale
- Optimal udnyttelse af kapital eller ressourcer (ressourceeffektivitet)
- Bevarelse af skove og andre økosystemer
- Komparative fordele, international konkurrenceevne og potentialer
- Teknologimodenhed
- Korruption

*Dette faktaark beskæftiger sig ikke med, hvorledes aktuelle risici håndteres med nødvendig omhu (due diligence) eller med dokumentationsspørgsmål. Det bemærkes dog, at troværdig dokumentation af ambitiøse miljø-, klima- og sociale praksisser kan være afgørende for at kapitalisere en merværdi, der kan forbedre den økonomiske bæredygtighed. Faktaarket er bl.a. inspireret af [AUs biomasserapport](#) og [KEBMINs bioenergianalyse](#).